

KALVARIJOS SAVIVALDYBĖ

KALVARIJOS SAVIVALDYBĖ
ŽELDYNŲ IR ŽELDINIŲ INVENTORIZAVIMO IR
TVARKYMO PROJEKTAS
2011–2020 METAMS
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Instituto direktorius

Alfredas Galaunė

Darbo vadovas

Dr. Balys Baroniūnas

Atsakingas vykdytojas

Dr. Algimantas Ragelis

Vykdytoja

Rita Zujūtė

Kaunas, 2010 m.

TEKSTINĖ DALIS. AIŠKINAMASIS RAŠTAS

I V A D A S

Siekiant užtikrinti subalansuotą Lietuvos želdynų apsaugos, tvarkymo ir atkūrimo plėtrą, patenkinti įvairių visuomenės grupių poreikius ir užtikrinti želdynų išsaugojimą ateities kartoms, Aplinkos ministerija parengė ilgalaikę (iki 2015 metų) želdynų apsaugos, tvarkymo ir atkūrimo strategiją, kuri 2002 metų lapkričio 29 dieną buvo patvirtinta Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro įsakymu Nr.615.

Lietuvos želdynų apsaugos, tvarkymo ir atkūrimo strategija remiasi Lietuvos Respublikos Konstitucija bei kitais teisės aktais. Strategijoje želdynai suprantami kaip specialioje teritorijoje žmogaus sukurti ar pritaikyti želdinių (medžių, krūmų, vejų, gėlynų) ir įrenginių (takų, aikštelių, ir kt.) teritoriniai kompleksai, skirti želdiniams auginti ir naudoti rekreaciniams, sanitariniams–higieniniams ir kitiems tikslams. Želdynų paskirtis daugiafunkcinė: apsauginė (želdynai mažina vėjo greitį ir apsaugo nuo sniego kelius, geležinkelius, kitus inžinerinius įrenginius, laukus), aplinkos sąlygų gerinimo (želdiniai yra barjeras teršalams ir triukšmui, jie sugeria anglies dvideginį, gamina deguonį). Atlikdami šias funkcijas, želdiniai yra itin svarbi žmogaus veiklos kompensuojamoji priemonė, siekiant išsaugoti ekologinį teritorijos stabilumą.

Kalvarijos savivaldybė želdynams ir želdiniams teikia didelę reikšmę, tačiau dažnai jaučiama reikiamos informacijos apie želdynus stoka. Kalvarijos savivaldybės želdynai ir želdiniai nebuvo neinventorizuoti. Rengiant detaliuosius planus, naudojamos topografinės nuotraukos, kuriose ne visada pažymėti želdiniai. Nėra įteisintų želdynų ribų, klasifikacijos bei visų želdynų sistemos dalių terminų. Silpna želdynų apsauga ir priežiūra. Nebeatitinkanti dabartinių poreikių savivaldybės želdynų sistema, keičiama jų nenaudai: kai kurios apželdintos teritorijos yra skiriamos užstatymui ar gražinamos savininkams be konkrečių tvarkymo apribojimų. Ne visos želdynų sistemos dalys yra įteisintos kaip visuomeninės paskirties teritorijos.

Visuomeninės paskirties želdynams skiriama per mažai dėmesio ir lėšų: nerengiami projektai želdynams tvarkyti, rekonstruoti bei atkurti, prastėja ir mažai atnaujinama parkų infrastruktūra, dėl natūralaus žėlimo blogėja želdynų estetinės savybės, nyksta vertingos medžių grupės ir bendrijos.

Želdynų apsaugos, tvarkymo ir atkūrimo strategijai įgyvendinti sudaromas planas: planuojami konkretūs veiksmai ir priemonės atskiriems strateginiams tikslams įgyvendinti, nustatomas šių priemonių įvykdymo laikas, atsakingi vykdytojai. Pagrindinė valstybės misija: formuoti ir įgyvendinti racionalią želdynų apsaugos, tvarkymo ir atkūrimo politiką, kuri užtikrintų ekologiniu, socialiniu ir ekonominiu požiūriu subalansuotą želdynų plėtrą.

Todėl neatsitiktinai Kalvarijos savivaldybės administracija paskelbė konkursą Kalvarijos savivaldybės teritorijoje esančių želdynų ir želdinių tvarkymo projektui paruošti, kurį laimėjo VI Valstybinis miškotvarkos institutas. 2010 m. rugpjūčio 24 d. buvo pasirašyta projektavimo darbų sutartis pagal kurią darbų plane numatyta atlikti paruošiamuosius darbus, t.y. želdynų plotų ir teritorijų išaiškinimas, ortofoto planų dešifravimas bei esamos būklės analizė. Lauko darbų metu numatyta atlikti atitinkamų želdynų ir želdinių teritorijų inventorizaciją ir paruošti jų tvarkymo planą.

2010 m. pilnai atlikta Kalvarijos savivaldybės teritorijoje esančių želdynų ir želdinių inventorizacija (išskyrus privačias valdas), paruoštas jų tvarkymo kraštotvarkinis planas ir Kalvarijos savivaldybės želdynų ir želdinių projekto aiškinamasis raštas ir sprendiniai.

Kalvarijos savivaldybės žaliųjų plotų (želdynų, vejų, gėlynų) naudojimo ir tvarkymo strategija bei jos įgyvendinimo politika ir parengti sprendiniai savivaldybės želdynų ir želdinių sistemai formuoti yra pateikti Kalvarijos savivaldybės bendrajame plane. Inventorizuojant savivaldybės želdynus ir želdinius ir ruošiant jų projektą, vadovaujamosi bendrajame plane numatoma suformuoti savivaldybės želdynų ir želdinių sistema.